

Ove Stumo

«Brenne-generalen»

Praktisk bakgrunn frå industri og fagforeningsarbeid. Rosenberg verft. Gard på Høie, Tysvær

Kontakt med brannetatar, lyngbrennarar, utstyr-utprøving

Ove og Haugaland lyngbrannreserve blei nominert til den nasjonale kulturlandskapsprisen 2021

Annlaug Fludal

Akademikar, hagebruk Ås (NMBU)

Tilsett i Norsk landbruksrådgiving/ forsøksringane sidan 1989

Lyngprosjekt særleg etter 2011.

Tilretteleggar

Prosjekt for utstyr, inngjerding, Nofence mm, skjøtselsplanar, brenneplanar

Kurs og fagmøte om kystlynghei og utmark

Norsk Rogaland
Landbruksrådgiving

«Tidsmaskinen» Himra Mjåvatn, Karmøy 1930

Lyngmark var det typiske landskapet fordi det gav vinterbeite til dyra

Kystlynghei og åpent landskap er menneskeskapt

Dale på Sør-Karmøy

Steingardar viser at utmarka hadde stor betydning for drifta

Dei vanlege lyngartane langs kysten

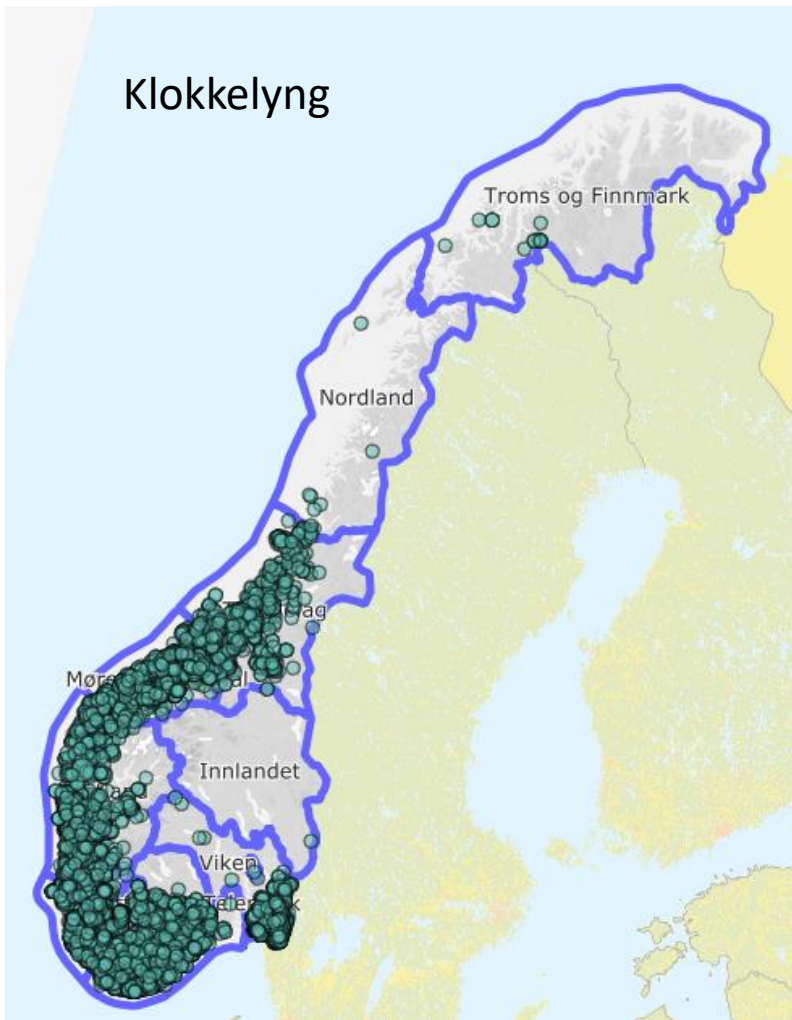
(men område som er registrert som kystlynghei kan vera starr- og grasdominert åpent landskap)

- **Røsslyng** (*Calluna vulgaris*)
 - Dominerande art over det meste av landet. «Hestelyng». Høgt til fjells. Gir fast honning med sterk smak. Rosa-lilla variasjonar. Kvite variantar.
- **Klokkelyng** (*Erica tetralix*)
 - Poselyng, skrabbalyng. Ofte på tuer i myr. Blomstrar tidlegare enn røsslyngen. Klokkelynghonning er flytande.
- **Purpurlyng** (*Erica cinerea*)
 - Liknar klokkelyng, men har meir intens farge. Finst berre i den mildaste kyststripa. Trivest i varme, tørre sørhellingar. Blomstrar tidleg og påny til frosten kjem.

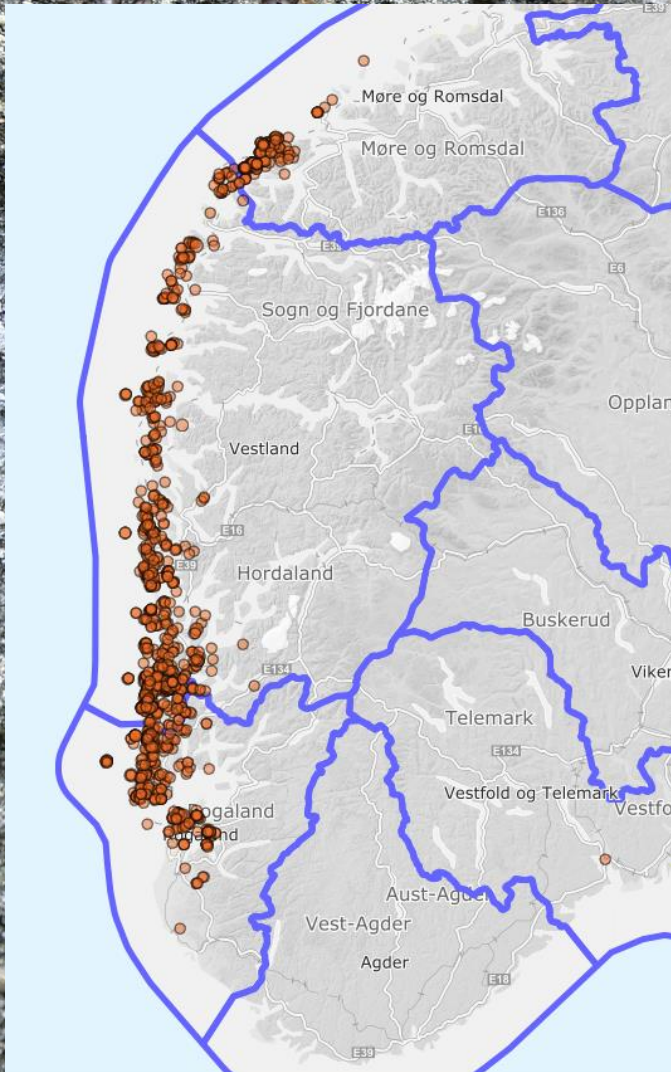

Klokkelyng

Purpurlyng – kun ved kysten
Status «nær trua»
Observasjonar Artsdatabanken

Blålyng – høgt til fjells eller nord i landet

Oppdyrking og kultivering

Aktiv skogplanting. (Runde)

Tett sitkaskog gir ly for utegangar-sau

Passiv gjengroing
av område som
ikkje blir brukt til
beite er den store
trusselen for det
opne landskapet.

Død, tørr
lyng tørkar
raskare enn
frisk ung
lyng

Skottland, ubrotten tradisjon med lyngbrenning. Å leggja til rette for rypejakt er den økonomiske drivkrafta. Mosaikk-brenning. Bildet er tatt vest av Aberdeen.

A landscape photograph showing a controlled fire burning in the foreground. The fire is bright orange and yellow, with smoke rising from it. In the background, there are several tall, thin trees on a hillside. The sky is hazy and grey, suggesting a smoky atmosphere. The overall scene is a controlled burn in a natural setting.

Brenning – ein metode for skjøtsel og restaurering av lyngmark

Det meste av brenninga hjå oss
ville skottane kalla
«restaureringsbrenning»

Røsslyng som spirer frå gammal lyng

Beitedyr i marka er viktig for å halda åpent landskap. Sau er vanlegaste beitedyret i utmarka.

Elektronisk gjerde, NoFence-klavar. Passar ekstra godt til ekstensiv beiting

Storfe beitar godt på graset blåtopp tidleg i sesongen. Tråkkar bedre ned bregna einstape enn sauen gjer.

Geiter er dei beste beitarane på tre, busk og kratt

Haugaland lyngbrannreserve

Effekten av lyngbrenning

- «nullstiller landskapet»
- Gagner trua naturtype, kystlynghei.
- Mangedobler beiteverdien.
- Gjelder hjortedyr, småvilt og husdyr.
- Gagner insekter. Minus flåtten (som ikke er et insekt).
- Gagner klimaet. Binding av karbon. Reflekterer sollys.
- Gagner vegetasjonen i lyngheia.
- Hemmer villbranner.

Hva har vi gjort?

- Vi har laget et nettverk for samarbeid om lyngbrenning.
- Lokale grupper.
- Utlevering av utstyr.
- Samarbeid om brenning i ukedagene.
- Beredskap for hverandre.
- Utviklet teknikker.
- Sum: Mer og tryggere brenning.

Utrustning, HMS

- Helst flammebestandig kjeledress
- Unngå syntetiske tøy
- Bomull, ull ok
- Hansker.
- Vernesko/støvletter.
- Niste, drikke.
- Min. 1 radio og 1 sett førstehjelpsutstyr pr. lag.

Utstyr klart til bruk ved kontrollert brenning og «annan utrykning»

Meld frå om planar i god tid

- Haugaland Brann og redning m.fl:
- Send inn plan og kart helst min. 4 veker før.
- Kor mange personar, erfaring, utstyr osv
- Send mail om dei langsiktige planane
- Kart med rutenett.
- **DU KAN FÅ HJELP FRÅ NLR**

- Melding til 110 via nett.
- Ring brannvakt same dag
- (start, forandring i planar, slutt)
- Informer gjerne publikum gjennom media, facebook
- Evt flyplass

- **MELD ALLTID FRÅ** uansett kor ufarleg du vurderer brenninga, for eksempel brenna ei lita øy

Lyngbrennarar på Haugalandet

Kjell Magne Aksdal
1. mars

Lyngbrenning på stakkestad i dag .Det var bra tørt i sørhelinga men det ble vellykket.Satse på å brenne vest for alvanuten i mårrå.

Lik dette Kommenter Del

Dagfinn F Bjørge, Nils Ivar Sundfør og 16 andre

Kjell Gutormsen Flotte bilder. Eg såg det rauk. blir litt

Lars Ove Frette
3. mars

Supre forhold på fosen i dag!
Kan ikke skryte nok av den ryggbårne løvblåseren!! Heller en slik, enn 10 mann med pisker 😊

1
20+
5
15
2

Før ein startar sjølve brenninga må ein gå gjennom planen for dagen. Dette kan ein godt gjera ein kveld på forhånd. Tydelege beskjedar må bli gitt slik at alle veit kva dei skal gjera. Dette kan aldri bli for godt – verken for den som ledar eller dei som skal høyra etter.

Brenning 16-17.april 2021

Valhest nord og Apeland i Tysvær
(Nye område som ikkje har vore brent)

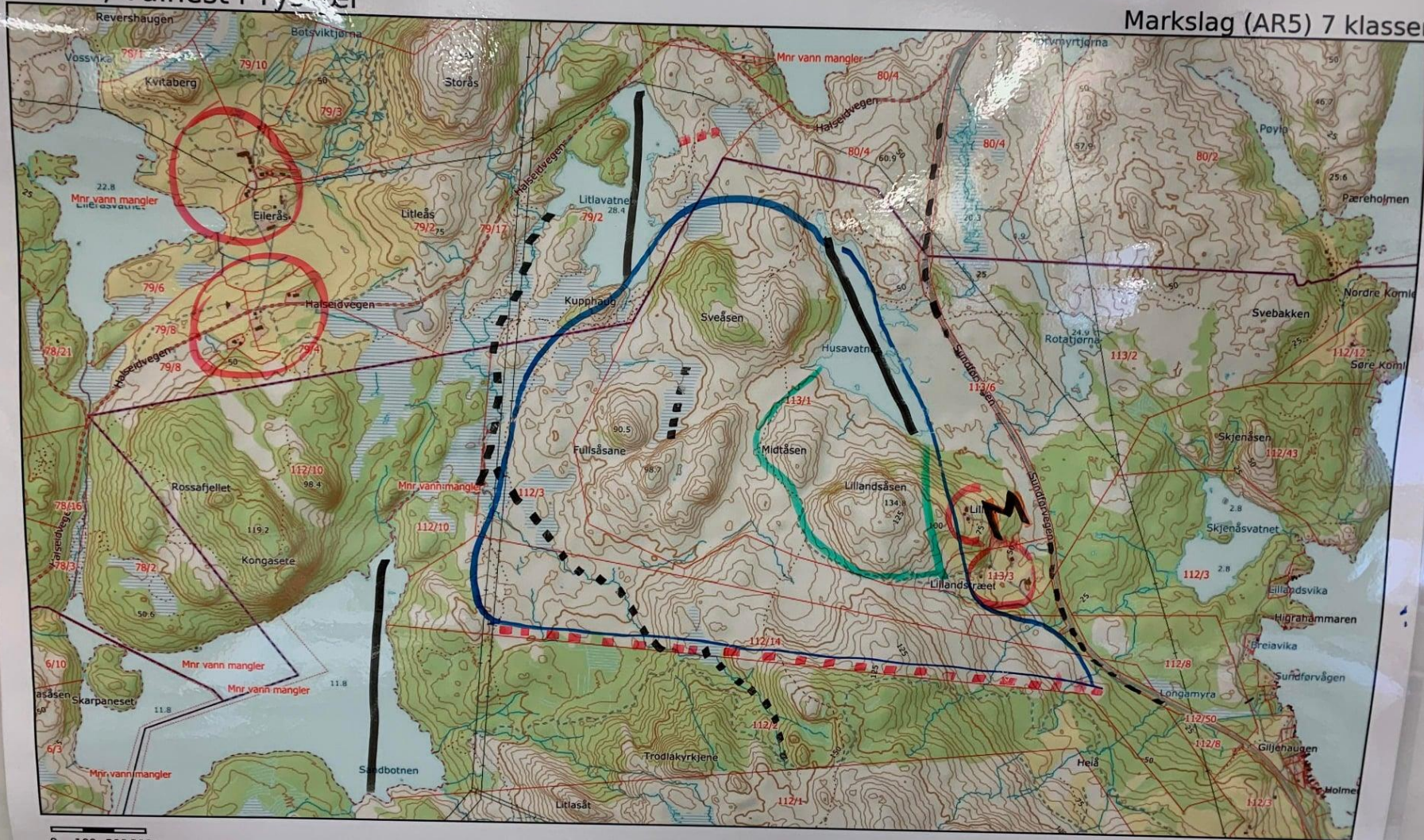
Iedelse Ove Stumo

Foto Anna Marie Gjedrem og Arjen Kraaijeveld

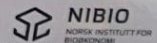
Lilland, Valhest i Tysvær

Markslag (AR5) 7 klasser

0 100 200 300m

Målestokk 1:15000 ved A4 liggende utskrift

Praktisk brenning.

- Meteogram:
Luftfuktighet, vindretning.
- Aktuelt område:
Barrierer, vegetasjon, terreng.
- Mannskap, utstyr.
- Plan.
- Brief.

- Melde klar.

HMS

- Pass på hverandre.
- Det gjelder ikke livet.
- Alle skal vel hjem.
- Ikke stress.
- Hvis dere mister kontrollen:
Ta 5 min. pause, kaffi, ring oss andre. Ha plan for møteplass og videre jobbing.

Hva går galt?

- Sikker prøvebrenning før start. Se hvordan det oppfører seg.
- Manglende konsentrasjon i starten.
- Manglende kontroll med utvikling, nasen for langt nede i lyngen.
- Tenner på for mye.
- Vinden snur.
- Det tørker opp mye raskere enn du tror.
- Manglende kontroll etter brenning.

Brenning i naturen
15.september – 15.april

Men brannvesen kan gi unntak

- setta stopp i tørre periodar
- utvida perioden enkelte år (2021)

eller enkelte område

Ta hensyn til spesielle artar; for eksempel hubro